

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

87. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu)

Pençe-Kartal-2 Harekatı'nı Anlamak

Doç. Dr. Fahri Erenel-GÜVSAM Müdürü

Askeri hareket kararları birçok faktör kapsamında verilir. En kolay olarak nitelendireceğimiz hareket şeklinde bile bu faktörler dikkate alınır. Bununla birlikte özellikle sınır dışı hareket gibi durumlarda siyasi direktif alınır. Bu direktif Sizin görevinizin sınırlarını çizer ve beklentileri netleştirir.

Bu faktörler verilen görevi yerine getirebilme etkileri açısından değerlendirilir. Tehdit, arazi yapısı, hava şartları, bölgesel etkiler vb. gibi maddi faktörler yanında görevin yerine başarı ile yerine getirilmesinin tehdit, ülkemiz, bölge ve küresel ölçekte yaratacağı etkiler üzerinde de analiz yapılır. Bu değerlendirme bir kere yapılmaz, döngüsel ve dinamik bir süreçtir. Yeni elde edilen istihbarat öncelikle olmak üzere tüm faktörler sürekli değerlendirilir. Üstelik teknolojinin etkin olarak kullanıldığı günümüzde son veriler ve görüntüler; görevin iptaline, değiştirilmesine veya kabul edilebilecek risk kapsamında yapılmasına karar verilmesini gerektirebilir.

Türk Silahlı Kuvvetleri aldığı her türlü görevi tek bir hareket tarzı üzerine odaklanarak planlamaz ve uygulamaz. Söz konusu faktörler ve kuvvetimiz de dikkate alarak birçok seçenekler geliştirilir. Bu seçenekler tehdidin ne yapabileceği de dikkate alınarak, birbiri ile mukayese edilerek karara esas olacak hareket tarzı belirlenir ve Komutan tarafından uygun bulunması halinde yani kararın verilmesi halinde bütün boyutları ile planlamalar başlar. Artık herkesin tek bir düşüncesi vardır. Bu kararı en iyi şekilde icra edebilmek. Herkes bu konu üzerine yoğunlaşır. Diğer hareket tarzları da bir kenara atılmaz. Onların yedek plan olarak üzerinde çalışılmaya devam edilir.

Diğer taraftan hareketin sınırlılıkları da olabilir. Bölgede dost unsurların ve sivillerin olması, hareketin sınır dışında ve derinlikte icrası. Bölgeyi karada ve havada kontrol eden sınır dışında yer alan unsurlarla koordine edilmesi gerekir. Harekat'ın yapılaş maksadı, görev kuvvetinin teşkiline, silah ve malzeme cinsine etki eder. Ve özel bir hareket icra ediyorsanız hareketin özelliklerine göre teşkilatlanmanızı yaparsınız.

Harekat icra edilirken uyulması gereken bir takım prensipler vardır. Öncelikle emniyet prensibi dikkate alınır. Harekate iştirak eden kuvvetlerin emniyeti önceliklidir. Aynı zamanda hareket bölgesinin hedef unsurların kaçışına engel olacak şekilde kontrol altına alınması da son derece önemlidir. Bunun dışında, baskın, hedefin açık ve anlaşılır oluşu, sadelik (ayrıntıya kaçmama), emir -komuta birliği, ateş desteği gibi diğer prensiplerde dikkate alınarak planlama yapılır .Bu süreçte harita, model arazi, simülasyon, arttırılmış gerçeklik gibi klasik ve teknolojik imkanlardan yararlanılarak lider seviyesinde ve katılım gösterecek tüm unsurlarla operasyonun yapılacağı arazi ve olası iklim şartlarında provası yapılır. Eksiklikler varsa giderilir. Harekatın yedek planları hazırlanır ve her seviyede koordine edilir. Eğer etkisi olacak ise aldatma harekatı, elektronik harp planlanır. Acil durumlarda yaralıların tahliyesi, ikmal gibi konularda dikkate alınır. Kısacası, bu tür harekatta akla gelecek her türlü düşünce masaya yatırılmalıdır. Eğer bölge daha önce kara harekatı icra edilen bir bölge ise planlama ve uygulama nispeten kolaylaşır. Elinizde görüntüler, mağara, in, barınak gibi yapılarla ilgili kapsamlı bilgiler mevcut olmalıdır. Bu durum belirsizlikleri büyük ölçüde ortadan kaldırır.

Gara Dağı bölgesine yönelik olarak icra edilen Pençe -Kartal 2 hareketi öncesinde de yukarıda izah etmeye çalıştığım şekilde bir süreç muhtemelen yaşanmıştır. Bölücü Terör Örgütü PKK'nın, Hakkari ve Şırnak'a yakın Hakurk ,Basyan, Avaşın gibi üs bölgelerinin Pençe serisi operasyonlar ile kontrol altına alınması, teröristlerin yurtiçi ile bağlantılarının büyük ölçüde kesilmesi, lojistik ve eleman temini konusunda artan güçlükleri, en önemlisi Türk Silahlı Kuvvetleri'nin önceden olduğu gibi hareket sona erdiği zaman geri çekilmemesi, bölgede çeşitli büyüklükte üs bölgeleri tesis etmesi terör örgütünün hareket kabiliyetinin azalmasına neden olmuştur. Ve örgüt adeta güney ve batıya doğru süpürülmüştür. Bu durum karşısında savunmaya ve barınmaya elverişli, etrafında bulunan çok sayıda köy nedeniyle lojistik destek ve eleman temini sorunu yaşamayacağını değerlendirdiği, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kara operasyonu yapmadığı ve bu nedenle diğer üs bölgelerine oranla daha az bilgiye sahip olduğu Gara Dağı'nı yeni komuta ve barınma bölgesi olarak seçtiği değerlendirilmektedir. Gara Dağı'nın etrafından geçen yollar ile örgüte, kuzey-güney,doğu-batı istikametlerinde hareket imkanı vermesi, Sincar bölgesine olan yakınlığı gibi nedenlerde Gara bölgesinde üstlenmesinde etkili olmuş olabilir.

Mağara operasyonları son derece ayrıntılı planlama gerekir. Hiçbir mağara birbirine benzemez. Bir binaya, uçağa, trene, otobüse rehine kurtarma veya başka amaçlarla operasyon icra edebilirsiniz. Ancak, aynı konuyu mağaralar için söylemekte zordur. Hele önceden içine girmediğiniz, yapısını tam bilmediğiniz. Başkaları'nın gözü ile aldığınız veya duyulan bir bilgiye dayalı operasyonların başarı şansının düşük olma ihtimali kuvvetle muhtemeldir. Güvenilir kaynaktan gelmiş olsa bile istihbaratın bir çark sonucu üretildiği unutulmamalıdır. Gelen haber istihbarat değildir. Bir dizi işlemde geçer. Buna "İstihbarat Çarkı "adı verilir ve bu çark sonucunda istihbarat üretimi yapılır. Yani istihbarat üretilene kadar her kadar anlık bilgiler alsanız da zaman akıp gitmektedir. Hedef bölgesinde değişiklikler olabilir, yer değiştirebilir. Son ana kadar hedef ile ilgili bilgilerin yenilenmesi ihtiyacı özellikle mağara ve mağara gibi yapılarda icra edilecek rehine kurtarma operasyonlarında son derece önem taşır. Mağara'nın çıkış yerleri'nin bulunması, savunmayı kolaylaştırması, takviye gelmesinin mümkün olması gibi nedenler ayrıntılı planlama gerektirir.

Pençe-Kartal-2 hareketi'nin uygulanması öncesinde bölgenin hava sahasının kullanılması konusunun ABD ile kara hareketi konusunun ise Erbil Yönetimi ve hatta Irak Merkezi Yönetimi ile koordine edilmiş olması gerekir. Bu durum açıklamalarda belirtilmiştir. Bu koordine sırasında koordine edilen unsurlar tarafından teröristlere bilgi sızdırılmış olması ihtimal dahilindedir.

Bu harekatta, Hava Kuvvetleri'nin kullanılması,Gara Dağı ve etrafında ki hedeflerin Hava Kuvvetleri unsurlarınca ateş altına alınması hem terör örgütü mensuplarını etkisiz hale getirmek, Gara'ya yapılacak operasyonu gizlemek ve aynı zamanda her zaman icra edilen türden bir hava hareketi icra ediliyor izlenimi vermek amaçlı da olabilir.

Gara'daki hedef olan mağarada terör örgütü'nün elinde bulunan vatandaşlarımızın şehit edilmesini örgütün bir provokasyonu olarak değerlendirmek mümkündür. Terör örgütleri ellerinde tutukları rehinleri propagandalarını yapacak şekilde medyanın gözü önünde serbest bırakırlar. Hava Kuvvetleri hareketinin ardından özel kuvvetlerin hava hücum hareketi ile bölgeye indirilmesi ve mağaraya yönelik operasyonu öncesi veya sırasında ellerinde propagandalarını yapmaya imkan sağlayacak rehineleri şehit etmeleri için mağaranın yerinin

çok tespit edilmesi ve doğrudan mağaranın kaçış istikametleri tıkanarak rehineri tahliye edecek zaman bulamamaları olabilir. Veya Türk Silahlı Kuvvetleri'nin başarısız olduğu algısını yaratacak ve Irak'ın Kuzeyinde ve yurtiçinde sürekli darbe yiyen yandaşlarına moral vermek maksadıyla kasıtlı olarak yapmış olabilirler. Aynı zamanda bu durum bir süredir Türkiye ile işbirliği yaptığı gerekçesi ile aralarında gerginlik bulunan ve zaman zaman çatışmalar yaşanan Kuzey Irak Bölgesel Kürt Yönetime de bir mesaj olabilir. Silahsız rehineri katleden bu örgüt bunun sonucunda Türk Silahlı Kuvvetleri'ni daha çok Irak'ın içine ve özellikle Haşdi Şabi ile birlikte savunacağı Sincar Bölgesine çekerek, Irak'ın Kuzeyinde ve yurtiçinde üzerindeki baskıyı hafifletmek ve ABD ile İran'ın Türkiye karşısında yer almasını sağlamayı da düşünmüş olabilir.

Türkiye, bundan sonra süratle Gara Dağını kontrol altına almalı ve bu bölgeyi teröristlerden temizlemelidir. Gara bölgesi tam kontrol edilmeden Irak'ın kuzeyini kontrol etmek ve Sincar'a yönelik bir hareket icra etmek zorlaşacaktır. Gara bölgesinin tam anlamı ile kontrol altına alınması PKK terör örgütünün iyice Irak'ın güneyine itilmesine neden olabilecektir.

Harekatı başarılı veya başarısız olarak nitelemeyi sadece şehitler üzerinden değerlendirmek bizi yanlış sonuçlara götürebilir. Konuyu bütün boyutları ve etki faktörler ile değerlendirmenin gerekli olduğunu düşünüyorum. Elbette eleştiriler yapılabilir. Siyasi ve askeri sorumluluk kimde, hata nerede vb. konularda görüşler ortaya konulabilir, sorular sorulabilir. Ancak, konuya bir de diğer tarafından bakıldığında bugüne kadar çok başarılı operasyonlara imza atan, Türkiye'nin etkili olduğu her coğrafya 'da verilen her görevi yerine getirmeye çalışan Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının da olumsuz etkileneneğini dikkate almak gerekir. Bu tartışmalar Türk Silahlı Kuvvetleri'nin savaşıma azim ve iradesini olumsuz etkilememelidir. Türk Silahlı Kuvvetleri bu harekatın faaliyet sonu incelemesini mutlaka yapmıştır. Olumlu veya olumsuz yönde dersler çıkarılacak, müteakip planlama ve uygulamalarda dikkate alınacaktır.

<https://www.trthaber.com/haber/infografik/perseverance-marsa-inisini-basariyla-gerceklestirdi-557717.html>

Kemalist Türkçülük

Prof. Dr. Anıl ÇEÇEN

Türkiye Cumhuriyeti kurucu önderi olan Mustafa Kemal Atatürk'ün izinden giderken, izlenen yol ve yöntem siyasal alanda her zaman için tartışma konusu olmuştur. Bu doğrultuda birbirinden çok farklı görüşler öne sürülerek ciddi bir kafa karışıklığı yaratılmıştır. Türk milleti kurucu önderi Atatürk'e bağlılığını korumak ve bu doğrultuda geleceğe yönelik tutarlı ve istikrarlı bir yol izlemek konusunda, geçmişten geleceğe yönelik bir biçimde ortaya çıkan Kemalist çizginin, değişen dünya koşulları çerçevesinde ele alınarak uygulamaya geçirilmesi konusunda, Türkiye Cumhuriyeti devleti ile Türk milleti önemli zorluklar ve sorunlarla boğuşmak zorunda kalmaktadır. En başta Atatürk düşmanları ve daha sonraki kategoride de emperyalist ve işbirlikçi güç merkezleri, Atatürk ve onun düşünce sistemi üzerinde kasıtlı olarak karışıklık yaratarak, dünyanın merkezinde yer alan bir güçlü ülke olarak Türkiye'yi ortadan kaldırmak için kaotik bir ortama kasıtlı olarak sürüklemektedirler. Böylece, Türk devletinin karışıklık ortamından çıkarak toparlanmasına fırsat vermeden, yıkılmasına giden yolların önünü açmak istemektedirler. Kurulduğu günden bu yana Türkiye Cumhuriyeti iki ara bir derede böylesine sıkışık bir durumda tutularak, merkezi coğrafyanın en güçlü devleti olmasına izin verilmemiştir. Böylesine bir engelleme düzeni altında istediği gibi toparlanamayan Türk devleti, günümüzde bu çıkmazdan kurtulabilmenin yoğun çabası içine girerek ve mücadele dozunu her geçen gün yükselterek, dünyanın önde gelen ülkelerinden birisi olabilmek için uğraşmaktadır.

Türk devleti, Birinci dünya savaşı sonrasında kurulmuş olan bir ulus devlettir. Yüzyıllarca insanlık tarihi boyunca birçok devlet kurmuş ve bunları imparatorluklara dönüştürmesini bilen bir ulusal topluluk olarak Türkler, ilk kez modern anlamda bir ulus devlet kurarak çağdaş bir yapılanma üzerinden, Birinci dünya savaşı sonrasında dünya sahnesine çıkmıştır. Tarih boyunca Türk asıllı sülaleler ve hanedanların oluşturduğu Türk devletleri, güçlü krallar ve devlet adamları sayesinde tarihin en uzun süreli imparatorluklarını kurmuş ve bunlar aracılığı ile de bir yeryüzü hegemonya düzenini uzun süreli oluşumlar olarak çeşitli dönemler boyunca sürdürmüşlerdir. Türkler ilk önce Asya kıtasının ortalarında görülmeye başlanmışlar, daha sonraları ise göçler üzerinden batıya doğru yol alarak Pasifik okyanusu ile Atlantik okyanusu arasındaki üç kıtada devletler kurarak ve bunları zaman içerisinde imparatorluklara dönüştürerek, tarih boyunca yeryüzünde sağlam bir hegemonya düzeni oluşturmaya çalışmışlardır. Birbirini izleyen savaşlar Türk devletlerini değiştirirken, sonraki aşamada ulus devletler çağına girilirken, üç kıtanın ortasındaki merkezi yarımada olarak Anadolu toprakları, Türklerin merkezi anavatanı olarak kabul edilmiş ve bu yarımada üzerinde Türk milletinin ulusal egemenliğine dayanan güçlü bir Türk ulus devleti kurulmuştur.

Merkezi topraklar üzerinde bir Türk devleti, Türklerin anavatanı olarak kabul edilen Anadolu yarım adasının üzerinde kurulurken, Asya ve Avrupa kıtaları arasında kalan önemli bir jeopolitik konum belirlenmiş ve böylece iki önemli kıta üzerinde bir köprü konumunda yer alan Anadolu yarımadasının etrafını çevreleyen bölgeler, kıtalar arasında merkezi bir yapılanmanın tamamlayıcı unsurları olmuştur. Böylesine bir devlet kurulurken Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarından gelen göçlerin ortaya çıkardığı insan malzemesi, yeni devletin toplumsal yapısının oluşturulmasında esas alınmıştır. Osmanlı devleti geri çekilirken önce Afrika, sonra Asya ve de Avrupa kıtalarından gelen göçler üzerinden yeni bir ulus devlet kurulmaya çalışılmıştır. Balkan savaşları Balkanlar bölgesini boşaltırken batılı emperyal devletlerin üç kıtadaki Osmanlı

topraklarını işgal etmeleri yüzünden, Avrupa'dan gelen göçler Anadolu'nun batı bölgelerine, Asya'dan gelen göçler ise Doğu Anadolu'da yeni kurulan yerleşim merkezlerine, Afrika ve Orta Doğu'dan gelenler Anadolu'nun güney bölgelerine gelerek yerleşmişler ve böylece yüzyıllarca Türklere yurt olarak ülke unsurunu oluşturan topraklardaki Türk toplulukları, bu coğrafyanın tam ortalarındaki Anadolu yarımadasını milli anavatan kabul ederek, cihan savaşı sonrasında bu yarımada üzerinde tam bağımsız Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu için verilen ulusal kurtuluş savaşında yer almışlardır. Dünya savaşı sırasında emperyalist saldırılar yüzünden kendi ülkelerindeki düzeni bozulan merkezi coğrafya ahalisi, daha sonraki aşamada Anadolu'ya gelip yerleşerek çağdaş bir cumhuriyet devleti kurulabilmesi için ulusal bir mücadele vermişlerdir. Bu aşamada hem göçler hem de savaşlar aracılığı ile Avrupa ve Asya'dan gelen Türk toplulukları ve diğer gruplar elbirliği ile mücadele ederek merkezi bir devleti kurabilmişlerdir.

Birinci dünya savaşına giden yolda ilk savaşlar Balkanlar'da yapılmış, sonraki aşamada Anadolu üzerinden Asya topraklarında savaş sürdürülerek batılı emperyalistlerin saldırıları önlenmek istenmiştir. Balkan savaşları sonrasında Çanakkale'ye gelen emperyalistler, buradan Doğu Anadolu'ya giderek bir Ermenistan devleti kurmaya yöneldikleri aşamada, Balkanlar'dan gelen göçler Türkiye topraklarına yönelmiş ve bunun sonucunda da Balkanlar ve Çanakkale üzerinden gelişen savaş cepheleri önce Doğu Anadolu'ya, sonra güney Anadolu'ya ve daha sonra da batı Anadolu'ya doğru açılarak, orta dünyada Türklerin topluca bir var olma ya da yok olma kavgasına dönüşmüştür. Balkan savaşı ile başlayan bu toplu savaş süreci ilk aşamada Balkan savaşları ile öne çıkmış ve daha sonraki aşamalarda çeşitli cephelerde devam ederek, Batı Anadolu bölgesinde işgalci düşman birliklerinin Akdeniz'e dökülmesiyle zafer noktasına erişmiştir. Anadolu üzerindeki Türk devletinin kurucusu olan Atatürk, önce ortaya çıkan savunma örgütü olarak İttihat Terakki örgütünün içinde yer almış ve daha sonra da savaşın Asya topraklarına kayması üzerine de Anadolu yarımadasındaki ulusal kurtuluş savaşının örgütlenmesi olarak Kuvayı Milliye örgütlenmesinin öncüsü ve başı olmuştur. Mustafa Kemal Makedonyalı bir aileden gelen bir Osmanlı vatandaşı olarak ülke savunması doğrultusunda, Balkan savaşlarında ulusal mücadeleye girmiş ve daha sonra da Anadolu üzerindeki ulusal kurtuluş savaşının hazırlayıcısı olarak, Avrupa topraklarından Asya topraklarına doğru kayan bir yeniden oluşum sürecinde Avrupa ve Asya birlikteliğinde gündeme gelen Türk devletinin hem öncüsü hem de kurucusu olmuştur. Bu nedenle, Atatürk Avrupa'dan gelen Selanik doğumlu Balkanlı ama Asya'da savaşarak Ankara'da devlet kuran bir Avrasya önderi olarak da kabul edilebilir. Atatürk bu yönü ile hem Avrupa hem de Asya'nın önde gelen önderlerinden birisi olarak görülmektedir.

Türkler ise Asya'da tarih sahnesine çıkan, bu kıtanın her bölgesinde değişik devletler ve imparatorluklar kuran bir millet olarak, daha sonraki dönemlerde hem Avrupa hem de Afrika kıtalarının topraklarında da devlet kurarak, insanlık tarihinde yer alan önemli bir millet topluluğu potansiyeli ile tarihteki yerini almıştır. İlkçağlardan bu yana Türk tarihi incelendiği zaman Ergenekon oluşumu gibi mitolojik kaynakların, bir Türklük bilinci yaratılmasında önde gelen bir yansımalar getirdikleri görülmektedir. Türk tarihinin mitolojik anlatımının ötesinde konuya tarih bilimi açısından girildiği zaman, Türklerin tarih biliminin önde gelen aktörleri olduğu göze çarpmaktadır. Tarihte Ergenekon'dan dünya sahnesine çıkanlar daha sonraki dönemlerde göçler ve akınlar sayesinde birçok bölgelere dağılarak, birbirinden farklı devletler kurmuşlardır. Türkler, üç kıtada her dönemde güçlü devletlere sahip olurken, yavaş yavaş batı ya doğru kayarak Orta ve Kuzey Asya'dan çıktıkları serüvene orta dünya ve merkezi devletler

üzerinden devam edince, ortaya Selçuklu-Osmanlı ve Cumhuriyet çizgisinden gelen bin yıllık bir siyasal hegemonya düzeni çıkmıştır. Orta Doğu bölgesinde Asya kökenli Türk toplulukları batıya doğru ilerlerken, orta dünyada öne çıkan siyasal yapılanmalar zamanla Atatürk'ün kurduğu bugünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin doğuşunun önünü açmışlardır.

Atatürk'ün ortaya koyduğu çağdaş bilim ve siyasal yapılanma merkezi bir devlete dönüşürken, böylesine bir oluşumun üzerinde yer aldığı Anadolu yarımadasının, tarih atlaslarında Asya Minör olarak isimlendirilmesi nedeniyle, Asya kökenli Türk topluluklarının uluslararası konjonktürün sürekli olarak batıya doğru yönlendirilmesi çizgisinde, büyük Asya kökenli Türk topluluklarının küçük Asya isimli Anadolu yarımadası üzerinde bir araya gelerek toplanmalarına uygun bir ortam hazırlamıştır. Türk toplulukları böylesine bir süreç içerisinde Kuzey ve Orta Asya topraklarında yaşamlarını sürdürürken bu sefer ön Asya topraklarına doğru göç hareketleri geliştirerek Selçuklular zamanında Orta Doğu, Osmanlılar döneminde ise Anadolu merkezi üzerinden Yakın Doğu yapılanmalarına yönelmişlerdir. Orta Doğu ile Yakın Doğu bölgelerinin birlikte ele alınması, aynı dönemde bir imparatorluk kuracak genişlikte ülke yapılanmalarını öne çıkarınca, kuzeyden ve doğudan gelen göç hareketleri sayesinde, Türk boyları onuncu yüzyıldan sonra merkezi alanı yeni yerleşim bölgesi olarak kullanmaya başlamışlardır. Türk asıllı toplulukların ve kavimlerin ön Asya topraklarına gelerek yerleşmeleriyle, bu coğrafyanın nüfusu değişmiştir. Bizans döneminden kalan Hristiyan ve Yahudi asıllı topluluklar daha batıya doğru yönelirken, onlardan kalan boş yerlere onuncu yüzyıl sonrasında gelerek ve yerleşerek, küçük Asya denilen bu merkezi yarımada'nın bir Türk ülkesi olmasını sağlamışlardır. Milattan sonraki ilk bin yılda üç büyük kıtanın çeşitli bölgelerinde devletler kurarak yaşayan Türk topluluklarının, tam da ikinci bin yıla girerken yavaş yavaş yerleşik düzene geçtikleri ve bunun sonucunda da Anadolu nüfusu yüz yıllık bir değişim süreci içinde, Hristiyan Bizanslı çoğunluğundan çıkarak Türk asıllı kavimlerin hegemonyasına doğru bir geçiş yaşamıştır.

Tarih kaynakları incelendiği zaman ilk Türk asıllı kavimlerin M.Ö. on binli yıllar civarında Asya'nın çeşitli bölgelerinde ortaya çıktığı görülmektedir. Tarih öncesi dönemlerde ilk görülen Türkçe konuşan bu kavimlere Proto-Türkler adı verilirken, özellikle Avrupa kıtasında yaşayanlar kastedilmiştir. O dönemin ilkel koşullarında dünya coğrafyası keşfedilmeye çalışılırken, At sırtındaki Türk kavimleri üç kıtanın her bölgesinde at koşturarak yeni yurtlar aramışlardır. Avrupa ve Asya kıtaları arasında göçler uzun yıllar sürerken, Türk boylarının bir kısmı sürüden koparak geldikleri bölgelere yerleşmişlerdir. Bu doğrultuda Hun imparatorluğu ile başlayan hegemonya yayılışının, sonraki dönemlerde yeni kurulan Türk devletleri ile devam ettiği ama Türkçe konuşan kavimlerin göçlere devam ederek başka bölgelerde de kendilerine yeni yaşam düzenleri kurdukları açıktır. Pasifik okyanusundan Atlas okyanusuna kadar yayılmış olan büyük kara sahasında Türk kavimleri gittikleri yerlerde yerleşirken bazen kabileler ya da kavimler düzeninde yaşamlarını sürdürmüşler bazen de buldukları bölgelerdeki devlet yapılanmalarının dayandıkları nüfusların aradan geçen uzun yıllar sonucunda uluslaşmaya başlamasıyla, günümüzde Asya toprakları üstünde yedi Türk asıllı devlet yer alırken, bugünkü Rusya Federasyonunun sınırları içinde eyaletler halinde varlığını sürdüren ondan fazla Türk siyasal yapılanması devam etmektedir. Bu arada bazı Avrupa ve Asya ülkelerinde de Türk asıllı kavimler otonom ya da ayrı topluluklar halinde yaşamlarını mücadele ederek sürdürmektedirler. Dünya tarihinin esas aktörlerinden birisi olan Türk topluluklarının uzantısı olarak bazı Doğu Avrupa ve Doğu Asya devletleri de Japonya'dan Finlandiya'ya kadar yeryüzü haritasındaki yerlerini muhafaza etmektedirler. Bugünün koşullarında dünya düzeni yeniden

kurulurken Türklerin, Çin, İran, Hindistan ve Afrika topraklarında da devlet kurduklarını iyi hatırlamak gerekmektedir. Türk topluluklarının üç kıta alanında göçler yolu ile yayılmaları gerçeği karşısında, Türklerin anavatanının neresi olduğu konusu tarih boyunca tartışma konusu olan bir sorun olmuştur. Yeryüzüne bu kadar yayılan Türk kavimlerinin, Mayalara ve de Kızılderililere kadar uzanmasıyla birlikte, Amerikan kıtasında da Türk asıllı boyların, yaşam alanlarını dördüncü kıta olarak Amerika kıtası topraklarına da taşarak yayıldığı anlaşılmaktadır.

Türkçe gibi büyük bir dilin yaygınlık kazanmasıyla bu dile bağlı kültürel alt yapılar ve oluşumlar da beraberinde gündeme gelmiş ve bu gibi sosyal oluşumların birbirini bütünlemeye başladığı dönemlerde, Türklük olgusunun farklı alanlarda gündeme gelerek ve diğerlerinden ayrı çizgilerde kimlik kazanarak öne çıktığı anlaşılmaktadır. Son yıllarda yapılan tarih, coğrafya ve sosyoloji araştırmalarında Türklük olgusunun bazı bölgelerde doğrudan, bazılarında ise dolaylı yollardan varlıklarını koruyarak geliştirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Dünyanın dört bir kıtasına yayılmış olan Türk topluluklarının bazıları uluslaşma içinde, bazıları devletleşme aşamasında diğerleri ise alt kollar ve gruplar olarak buldukları ülkelerin toplumsal yapıları içinde yer alan etnik ya da dinsel topluluklar olarak, günümüz dünyasında da dağınıklığın çeşitli boyutlarını yaşamaktadırlar. İşte böylesine bir dağınıklık, kopukluk ve parçalanmışlık düzensizliğine mahkum edilmek istenen Türklerin giderek yok olmak gibi bir acı sonla karşılaşmaması için, Türk asıllı toplulukların temsilcileri yirminci yüzyılın başlarında bir araya gelmişler ve çeşitli toplantılar yaparak dünyanın geleceğini ve gündeme gelen değişim süreci içerisinde Türk asıllı toplulukların savaş dönemlerinde ne yapmaları gerektiği konularında, görüşmeler ve toplantılar yaparak Türkler için güvenli bir gelecek kurmak üzere yola çıkmışlardır. Türk topluluklarının sayıca en fazla yer aldığı topraklar Asya'nın kuzeyinde yer alan Rusya bölgeleri olduğu için, gelecek arayışı doğrultusundaki hareketlilik de Asya'nın kuzeyinde yer alan Tataristan'ın başkenti olan Kazan kentinde ortaya çıkmıştır. Fransız devrimi ile birlikte Batı Avrupa'da başlayan milliyetçilik cereyanları bütün kıtayı kat ederek Asya topraklarına geldiğinde, üç çok uluslu doğu imparatorluğunu parçalamaya başlıyordu. Önce Balkanlar'da Avusturya-Macaristan, daha sonra da Osmanlı İmparatorluğu milliyetçi saldırılara hedef olarak parçalanırken, Rus Çarlığı devlet destekli bir terörü halkçılık görünümünde geliştirerek bölünmeyi önlemeye çalışıyordu.

Rus Çarlığı parçalanmayı gündeme getiren alt kimlikçiliğe karşı çıkarken, arkadan gelen ABD destekli Japon savaşına direnemeyerek 1905 yılında çöküyordu. 1917 devrimine kadar 12 yıl devletsiz yaşayan Rusya topraklarında yaşayan çeşitli etnik gruplar ve alt kimlik sahibi topluluklar, geniş imparatorluk topraklarında belirledikleri bölgelerde kendi ulus devletlerini kurmak üzere yola çıkıyorlardı. Hazar döneminden kalan Türk boyları kuzey bölgelerinde dağınık halde yaşarken, Rus imparatorluğunun tebaası konumunda yaşamlarını sürdürüyorlardı. Rus devletinin çökmesi üzerine bütün topluluklar kendi geleceklerini kurtarmak üzere ulusal çizgide örgütlenme çalışmalarına başlarken, Türk asıllı topluluklar da harekete geçerek görüşmelere başlıyorlar ve bilimsel toplantılar yaparak, Türklüğün geleceğini yeniden yapılandırmak üzere yola çıkıyorlardı. Rusya'daki Türk bölgeleri içinde en çok gelişmiş ve zengin olanı Tataristan olduğu için, bu ülkenin başkenti olarak Kazan şehri, Moskova'daki Rus egemenliğine karşı Kuzey bölgelerinde yaşayan Türkler aracılığı ile Türklüğün yeni merkezi olarak öne çıkıyordu. Rusya toprakları içinde yaşayan Türk asıllı toplulukların geleceği için bütün hazırlıklar ve kararlar Kazan'da alınırken, bu ülkedeki Tatar asıllı insanların öncülük yaptığı bir Türkçülük akımı resmen burada başlatılıyordu. Rusya'nın bütün Türk asıllı topluluklarına ve bölgelerine haber göndererek düzenlenen ilk Türkçülük Kongresi 1905

yılında yapıyordu. Birinci Türkçülük kongresini Kırım'ın kuzeyinde yer alan Oka ırmağı içinde yolcu taşıyan küçük bir vapurda düzenleyen Rusya Türkçüleri, geleceğin ilk resmi Türk devletini kurmak üzere tarih sahnesine çıkıyorlardı. Kazan doğumlu bir Tataristan vatandaşı olarak Yusuf Akçura, Rusya'daki Türkçülük akımının hem öncüsü hem de kurucusu konumunda tarih sahnesinde boy gösteriyordu. Oka ırmağındaki ilk toplantıdan sonra ikinci ve üçüncü Türkçülük kongreleri Kazan'ın güneyinde yer alan Novgrad kentinde yapılıyor ve yavaş yavaş Türk topluluklarının temsilcileri bir araya getiriliyordu. Bu arada Rusya'daki Türkçülük akımını dünyaya taşımak isteyen ilk Türkçüler, Rusya'nın batıya açılan penceresi konumundaki St.Petersburg kentinde dördüncü toplantılarını yaparak, imparatorlukların bittiği ve yerini ulus devletlerin aldığı konusunda fikir birliğine vararak dağılmışlardır .Türkçülük hareketinin beşinci kongresinin gene bu kentte yapılabilmesi için çalışmalar sürdürülürken, Rus Çarının polisi dördüncü Türkçülük kongresine katılarak ülke içinde bir Türk devleti kurmak üzere harekete geçen bütün Türkçüleri yaka paça yakalayarak sınır dışı etmiştir. Rusların bugün egemen olduğu kuzey bölgesinde, bin yıl önce bir Türk devleti olarak bu topraklarda hegemonya düzeni kuran Hazar Türk devletinin uzantısı olan bazı Türk toplulukları, Hazar döneminden gelen siyasal birikime sahip çıkan Tataristan devleti aracılığı ile, geleceğin bağımsız Türk devleti arayışı hareketine katılmışlardır. Rus devleti içinde kurulmak için yola çıkan yeni Türk devletinin başka ülkelerde kurulabilmesi için, sınır dışı kovulan Türkçülük hareketinin öncülerinin bir kısmı Osmanlı devletinin sınırlarından içeri girerek İstanbul'a gelmiş, bir kısmı da başta İsviçre, Almanya, Avusturya ve Belçika olmak üzere Avrupa ülkelerine dağılmışlardır.

Rusya'dan kovulan Türkçülerin Osmanlı ülkesine gönderilen temsilcileri, önce Yusuf Akçura liderliğinde İstanbul'da Türk derneği adı altında örgütlenmişler ama yeterince ilgi göremeyince, Türk Yurdu adı altında yeni bir örgüt kurarak hem Osmanlı ülkesinde hem de Avrupa ülkelerinde temsilcilik açmışlardır. Dünyanın tarafsız ülkesi olarak İsviçre'nin öne geçtiği bir dönemde Türk Yurdu Cemiyetinin öncüleri Cenevre ve Lozan kentlerinde şubeler açarak çalışmalarını Avrupa'da yürütmüşlerdir. Rusya'da başlayan Türkçülük hareketi İsviçre üzerinden Avrupa ülkelerinde de yayılmaya başladığı aşamada, 1913 yılında beşinci Türkçülük Kongresi Cenevre kentinde toplanmıştır. Türkçü hareketin öncüleri İsviçre'ye geldikleri yeni dönemde, burada Orta Doğu'da bir Yahudi devleti olarak İsrail'in kurulması için çalışan Asya kökenli Museviler ile karşılaşmışlardır. İki bin yıl içinde Avrupa'da kurulamayan Yahudi devletinin Asya topraklarında kurulması için çaba gösteren Musevilerin, dünyaya dağılmasını önlemek üzere vaad edilmiş topraklar olan Filistin'de, böyle bir devletin kurulması için 1898 yılında Basel'de toplanan birinci Siyonist kongre de karar alınmıştır Musevilerin dağınlıklığını önlemek üzere Orta Doğu'da bir devlet kurulması fikri, Rusya'dan kovulmuş olan Türkçüler için de emsal bir oluşum olarak Türkçülere yön göstermiştir. Bu doğrultuda Türkçü hareketin önde gelen temsilcileri, Rusya'da yapamadıkları beşinci Türkçülük kongresini 1913 yılında İsviçre'nin Cenevre kentinde Türk Yurdu Cemiyeti'nin çatısı altında yapmışlardır. Toplantıya katılan Türkçüler, küçük Asya olarak Anadolu'nun Türklerin anavatanı olduğunu, bu nedenle yeni Türk devletinin bu yarımada üzerinde kurulması gerektiğini belirterek, dünyaya dağılmış olan Türklerin anavatan Anadolu'da kurulacak Türk devleti aracılığı ile bir araya getirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. 1905 yılında Kuzey bölgesinin merkezi olan Kazan'dan yola çıkan Türkçülük hareketi Rusya'dan kovulduktan sonra İsviçre'ye gelerek ve beşinci kongresini yaparak, ayrıca hareketin program aşamasını tamamlayarak ikinci adımını da atıyordu. İsviçre'deki beşinci Türkçülük kongresine Mahmut Esat, Yusuf Kemal, Yusuf Akçura, Şükrü

Saraçođlu ve Hamdullah Suphi gibi önde gelen Türkçüler'in de katılımıyla birlikte hareketin Türkiye bağlantısı gerçekleştiriliyordu.

Türkçülük hareketinin üçüncü aşaması ise Türkiye'de bir ulusal kurtuluş savaşının oluşumuna bağlı bulunuyordu. Beş adet Türkçülük kongresinin birbiri ardı sıra yapılmasıyla birlikte hareketin düşünsel boyutu tamamlanıyor ve iş daha sonra gündeme gelecek üçüncü aşamadaki eylem dönemini gündeme getiriyordu. Ulusal kurtuluş savaşı için Türkiye'ye gelen Türkçüler, savaş döneminde daha güçlü bir mücadeleye yönelmek üzere Türk Yurdu derneğini kapatarak, 1918 yılında Türk Ocakları derneğini kurdular. Türk Ocakları bir yıl içinde yurt düzeyinde örgütlenince, Kuvayı Milliye hareketinin öncüsü Mustafa Kemal Türk Ocakları şubesi bulunun vilayet merkezlerine giderek antiemperyalist doğrultuda bağımsızlıkçı konuşmalar yaptı. Atatürk Anadolu topraklarında emperyalist saldırı ve işgallere karşı çıkarak Türklüğün anavatanını kurtarmaya çalışıyordu. 1919 yılında Samsun'a çıkış ile başlayan kurtuluş mücadelesi bu çizgide yürütülüyordu. Böylece savaş öncesi koşullarda hem dışarıda örgütlenen Türkçülük akımı hem de anavatan içinde örgütlü bir yapılanmaya dönüştürülen Kuvayı Milliye hareketinin birleşerek ortak bir milli davaya yönelik dayanışma gerçekleştiriliyordu. Osmanlı devletinin çöküşü sırasında ortaya çıkan İttihat Terakki örgütlenmesinin yetersiz kalması üzerine, Balkan savaşları ve Birinci Dünya Savaşı sonrasında yeni bir Türk devleti kurulması doğrultusunda siyasal gelişmeler Kuvayı milliye örgütlenmesine giderken, 1912 yılında kurulan Türk Ocakları bu aşamada devreye girerek, ulusal kurtuluş savaşının Türkçü bir çizgide yürütülmesini sağlıyordu. Anadolu'da genişletilen bir halk örgütlenmesi olarak Kuvayı Milliye mücadelesi, yurt dışında örgütlenerek anavatanda Türk devletini kurmak üzere gelmiş olan Türkçülük hareketi ile ana hedef doğrultusunda birleşiyordu.

Anadolu'da yaşayan halk kitlelerinin ulusal kurtuluş örgütü olan Kuvayı Milliye akımının, silahlı direniş ve savunmaya yöneldiği aşamada Türk Ocakları'da devrede olmuş ve yurt düzeyinde elbirliği ile aşama aşama ülkenin kurtuluşu örgütlenmiştir. Bir Balkan insanı olarak Mustafa Kemal Atatürk, Anadolu kurtuluş savaşının önderliğine Türk halkının tercihleri ile getirilirken, çökmüş olan Osmanlı devletinin son kalıntısı olarak silahlı kuvvetler ve yerel yönetimler de bu milli ittifakın içinde yer alarak destek sağlamaya çalışıyordu. Emperyalizmin saldırı ve işgallerine karşı Türk dünyasının içinden gelen Türkçülük akımı ile, Anadolu halkının bağrından çıkan Kuvvacılık hareketi, bir araya gelerek dışa karşı her yönü ile direnen bir milli ittifakın savaş meydanlarında başarıya ulaşması için ortak mücadeleye yöneliyorlardı. Türk dünyasının tam ortalarında yer alan Anadolu yarımadası Türklerin ana vatanı haline gelirken Türkçülük ve Kuvvacılık bir arada hareket ediyordu. Merkezi topraklarda bir ulus devlet kurulurken ulusun adının konulmasında Türkçülük hareketi gereken adımları atıyor, Kuvvacılık ise halkın bağrından kopup gelen bir karşı çıkış inisiyatifi olarak, gerekli olan güç desteklerini anında yetiştiriyordu. Böylesine bir süreçte iç ve dış inisiyatiflerin bir araya getirilerek çok güçlü bir anti emperyalist halk cephesinin oluşturulmasında iki hareketin ortak önderliğine getirilen Atatürk'ün çok büyük ağırlığı vardı. Mustafa Kemal hem bir Balkan Türk'ü olarak hem de Anadolu'daki bağımsızlık arayışının öncüsü olarak hareket ettiği için, ulusal kurtuluş savaşının başlangıcında Türkçülük ve Kuvvacılık hareketlerini bir araya getirerek ve bu iki akım arasında sorun çıkmaması için gerekli her türlü önlemleri alarak birleştirici bir önderlik yapmıştır. Ulusal kurtuluş savaşında hem düşmanlar ülkeden çıkartılmış hem de Türkçülük akımı doğrultusunda yepyeni bir ulus devletin kurulması gerçekleştirilmiştir.

Mustafa Kemal'in önderliğinde bir araya gelen içerideki Kuvayı Milliye hareketi ile dışarıdaki Türkçülük örgütlenmesinin bir süre paralel gidişten sonra, bir araya gelinerek bütünleşmesinin işin başında yapılması ile, Asya Minör'deki Avrupa tipi ulus devlet olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin yapılanmasına giden oluşumun önu açılmıştır. Asya topraklarında böylesine bir başarının elde edilmesinde Türkçülüğün getirdiği Asya birikimi ile, Balkanlar'da yetişmiş bir Avrupalı önder olarak Atatürk'ün görmezden gelinemeyecek derece olumlu katkıları olmuştur. Türk dünyası Asya merkezli olarak varlığını sürdürürken, merkezdeki anavatan olarak kurtarılmaya çalışılan Anadolu toprakları üzerinde ki Kuvayı Milliye hareketi, kurtuluş sonrasında yeniden kuruluşta Türkçülük akımı ile birlikte hareket ederek hem Asya topraklarında hem de Avrupa'nın yanı başında, Avrupa tipi modern ulus devlet modelini Türkiye Cumhuriyeti adı altında kurulmasını sağlamıştır. İmparatorlukların tarih sahnesinden çekilmeleri aşamasında, ulus devletler çağına girilirken, yirmiden fazla ülkeye dağılmış bir halde varlığını sürdüren Türk dünyası, Atatürk cumhuriyetinin kurulmasıyla birlikte merkezi boşluğunun ortadan kalkmasını gerçekleştirerek, daha güçlü bir yapılanma ile yola devam etme şansını elde etmiştir. Bu açıdan yeni dönemde bir Kemalist Türkçülük oluşumu öne geçebilecektir.

Ulusal kurtuluş savaşı sırasında ve cumhuriyetin kuruluşu ile ilgili ilk yıllarda Atatürk, Kazan'da Türkçülük için yola çıkan, Rusya ve Kırım'da yeni Türkçülük akımını örgütleyen, daha sonra İstanbul'a gelerek Türk Ocaklarını kuran, Rusya ve İsviçre'deki Türkçülük kongrelerini hazırlayan, önde gelen bir Türkolog olarak Yusuf Akçura'yı baş danışman olarak uzun süre yanında tutmuştur. Meclis kurulurken milletvekili olarak, Ankara üniversitesi ile Türk Tarih ve Türk Dil Kurumlarının kuruluşunda uzman olarak ve Türk devletinin ulusal siyasetlerinin belirlenmesinde, Türkçülük birikiminin önde gelen bu temsilcisinden fazlasıyla yararlanmışır. Bir Balkan Türkü olarak ulusal kurtuluş savaşının başına geçen Atatürk, Anadolu'da bir Türk ulus devleti kurarken, Türkçülüğün en önde gelen temsilcisiyle birlikte çalışarak, sonraki dönemlerde Kuvvacı ve Türkçü akımlar arasında birliktelik sorunu çıkmaması için ortak bir dayanışma içinde olmuştur. Devletin kuruluş yıllarında ve tek parti döneminde her iki akımın birlikteliği devlet otoritesi altında uyumlu bir biçimde devam ettirilerek yirminci yüzyılın ikinci yarısına kadar gelinmiştir. İki dünya savaşı sonrasında demokrasi cephesi genişlerken Yeni Türk devleti de bu cephe içinde yer alarak cumhuriyetin demokrasi ile tamamlanmasına çaba göstermiş ama devleti kuran partinin zaman içinde batıcı lobilerin eline geçmesi yüzünden, Türkçüler ile Kuvvacılar arasında Atatürk'ün oluşturduğu birlik ve beraberlik zaman içinde zorlanarak devre dışı bırakılmışır. Demokratik rejim ortaya yeni muhalefet partilerini çıkarmış ve Atatürk'ün partisini yönlendiren batıcı çevreler, hem Kuvvacılığın bugünkü uzantısı olarak Kemalizm'e karşı çıkmışlar, hem de Türkçülüğün getirdiği üniter ulus devlet modelinin kaldırılması için ağır baskılar yapmışlardı. Bu tür gelişmelerin demokratik rejim içinde her geçen gün artarak devam etmesi yüzünden, Türkçü hareket bugünün Türkiye'sinde Atatürk'ün partisinin dışında kendine yer aramaktadır. Batı emperyalizminin dış müdahaleleri yüzünden Türkçülük ile Atatürkçülük ayrı düşürülerek farklı çizgilere doğru yönlendirilince, Türk devleti zayıflatılmışır.

Türklerin bağımsız merkezi devletini kurmuş olan Atatürk, Türkçülüğü yücelterek en büyük Türkçü ünvanını kazanmıştır. Böylesine bir gerçekliğe rağmen Türkçülerin farklı bazı toplumsal merkezlerin etkileriyle Atatürk'ten uzak düşürülmeleri, Türkiye'de Kemalizm ve Türkçülük tartışmalarıyla gündeme getirilmiş ve Türk devletinin bu nedenle yaşanan hızlı değişim çağında toparlanarak daha etkin merkezi çalışmalarda bulunması mümkün olamamıştır. Bir milli devlet

çatısı altında milliyetçilerin bu devleti kuran kurucu önder ve onun ortaya koymuş olduğu kurucu siyasal sistemin dışında ya da karşısında olmaları, eşyanın doğası gereği düşünülmemesi gerekmektedir. Kemalîst modelin en önemli ilkesinin milliyetçilik olduğu unutulmamalıdır. Var olan Türk devletinin çatısı altında Kemalîstler ve milliyetçi Türkçüler her zaman için beraber olmuşlar ama araya giren emperyal müdahaleler yüzünden, çok partili demokratik oyunlar aracılığı ile Türk toplumunun bu iki kesiminin Atatürk döneminde olduğu gibi bir araya gelmeleri bir türlü gerçekleştirilememektedir. Türkiye'nin geleceği için Türk devletinin kuruluşunun öncesi ve sonrasında yaşanan olaylardan ders alınarak ve bugünün koşullarında Türkiye'den Türk dünyasına bakarak, Kemalîst bir Türkçülük anlayışı geliştirmek zorunluluğu giderek önem kazanmaktadır. Gerçek anlamda Atatürkçü olan Türkçüler geleceğin dünyasında Kemalîst bir Türkçülük anlayışını hem Türkiye hem de Türk dünyası için birlikte uygulama alanına getirmelidir. Türkiye dünyanın merkezi devleti olarak hareket ederken Türkçü ve Atatürkçü kaynaşmasını yeniden oluşturarak Türk halkının önüne alternatif bir politik yapılanmayı her türlü emperyal modelin ötesinde koyabilmelidir. Türkçülük emperyalist olmamak için antiemperyalist yapılanma ile Kemalîst olmak zorundadır. Böylece Türkiye Cumhuriyeti'nin ilelebet payidar kalabilmesi amacıyla Türkiye üzerinden Türk dünyasına açılan yeni bir çıkış çizgisi yaratılabilecektir. Türkiye ve Türk dünyasının kucaklaşmasına giden yol ancak bu şekilde açılacaktır. Kurucu ideoloji olan Kemalîzm ve Türkçülük kaynaşmasıyla ancak ulusal bir köprü kurulabilecektir.

Bugün gelinen aşamada artık devletler birbirleriyle çatışma ya da savaflara girmemek üzere her türlü barış yolunu denemekte ve emperyalist merkezlerin bütün kıskırtmalarına ya da komplolarına karşı çıkarak ve sıcak olaylara karşı mesafeli davranarak, devlet düzenlerinin korunması doğrultusunda her türlü girişimi örgütleyerek, güvenlik sorunlarına eskisinden çok daha fazla ölçüde yer vermektedirler. Bugün devletler arası çekişmelerin geride kalmasının ana nedeni küresel sermaye ve şirketlerin egemen olduğu bir yeni emperyalist düzenin dışarıdan zorla dayatılmasıdır. Bu durumda var olan devletlerden yana güçlerin eski siyasal oyunları bir yana bırakarak devletin yanında ve arkasında dayanışma içinde yer almaları gerekmektedir. Türkiye Cumhuriyeti kurulurken hem bir Türk devleti hem de bir Anadolu devleti aynı zaman dilimi içinde kurulmuştur. Anadolu halkının emperyalist saldırılara karşı var olma mücadelesi ile, Kuvayı Milliye örgütlenmesi bütün kentlerde harekete geçerek Müdafai hukuk cemiyetlerini devreye sokmuştur. Türk Ocaklarının açılışı ile birlikte, Türkçülük akımı da gene Anadolu toprakları üzerinde örgütlü bir yapılanmaya dönüşerek, Kuvayı Milliye örgütleriyle birlikte savaş alanlarında birlikte ve yan yana emperyalist işgalcilere karşı vatan savunması yapmıştır. Yüz yıl önce gerçekleştirilen bu kutsal ittifakın mücadelesiyle Türkler Anadolu topraklarında örgütlenerek ulusal varlıklarını korumuşlardır. Geleceğin dünyasında Türk devletinin Türk dünyası ile birlikte var olabilmesi için, gene yüz yıl öncesinde olduğu gibi Türkçüler ile Atatürkçülerin acil gereksinme vardır.

Türk halkı tarafından Atatürkçülük olarak adlandırılan Mustafa Kemal'in Türklere bırakmış olduğu siyasal miras açısından konu le alındığında, Türkiye'yi var eden kutsal ittifakın gelecek dönemde de ortaya çıkarak, Kemalîst çizgide bir Türkçülük akımı ile devlet merkezli yeni bir siyasal yapılanmaya yönelmek durumundadır. Küresel şirketler ulus devletleri yıkarken, var olan devlet yapılarının halk kitlelerinden gelecek ulusal çizgide desteklere her zamandan daha çok gerek bulunmaktadır. Artık Atatürkçüler ve Türkçülerin her türlü dış saldırı ve işgal girişimlerine karşı, Türkiye Cumhuriyeti çizgisinde bir araya gelerek birleşmeleri giderek zorunluluk göstermektedir. Atatürkçüler artık Kemalîzm adına darbe senaryolarına karşı

çıkarak Türkçü ve milliyetçi kesimlere güven vermesi, kutsal ittifakın oluşumu açısından zorunlu hale gelirken, Türkçülerin de dışarıdan yönlendirilen bazı siyasal dinci akımların etkisi altında kalmaktan uzak durması gerekmektedir. Yüz yıl önce bir araya gelerek emperyalizme karşı zafer elde etmiş olan Kemalist Türkçü ittifakın, günümüzde de öne çıkarak etkili olabilmesi için her iki kesimin birlikte hareket etmesi zorunlu bir duruma gelmiştir. Ayrıca Kemalizm'in sosyalizm ya da komünizm olmadığını Türkçü kesimlere Atatürkçülerin anlatması gerekmektedir. Ancak böylesine bir diyalogun oluşması sonrasında kutsal ittifakın daha etkin bir biçimde devreye girmesi mümkün olabilecektir. Osmanlı döneminden kalma bazı azınlık gruplarının Kemalizm kavramının arkasına gizlenerek batı emperyalizmi ile iş birliği yapması gibi olumsuz oluşumlara, eskisi gibi izin verilmezse o zaman Türkçü -Atatürkçü ittifakının daha güçlü bir biçimde gerçeklik kazanması mümkün olabilecektir. Küresel şirketlerin toplu saldırılarına karşı bütün ulus devletler gibi Türkiye Cumhuriyeti'de harekete geçerek ve devletler arası iş birliği ve dayanışma oluşumlarına öncelik vererek sağlayacağı yeni destekler ile ayakta kalabilecektir. Atatürk'ten Türk ulusuna kalan siyasal miras olarak Kemalizm'in yeniden devreye girmesinde, Türkçü ve Atatürkçü ittifakının eskisinden daha fazla etkin olması ulusal güçler tarafından sağlanmalıdır. Kemalist Türkçülük anlayışı sağlanacak diyalog ortamında etkinliğini artırırken, farklı çizgilerde gündeme getirilmekte olan yeni siyaset biçimlerine karşı daha dikkatli bir yol izlenmelidir. Bugünün koşullarında soldaki Kemalistler ile sağ yöndeki Türkçülerin devletin yanında yer alan merkezi güçler olarak, ülkenin geleceğinin güvence altına alınabilmesi için her türlü katkıyı sağlayarak, kalıcı bir barış düzenini birlikte garanti altına almaları kaçınılmaz bir görevdir.

CİHADIYE YÜZÜKLERİ

1. Dünya Savaşı yıllarıydı. Müdafaa-i Milliye Cemiyeti, ordunun ihtiyaçlarının karşılamasına yardım etmek için bir yüzük tasarladı. "Cihadiye" adıyla satışa sunulan yüzüklerin hikayesi...

- Hurda ve dökme demirden üretildi.
- Devlet büyükleri için üretilenler gümüşten yapıldı.
- İran, Afganistan ve Romanya'da da satıldı.
- Cemiyet, bağışlardan ne kadar kazandığını bütçesinde gösterdi.
- Yüzüklerin bir tarafında Cihadiye yazıyor, yanında ay ve yıldız var.
- Diğer tarafındaki 1332 yazıyor. Bu tarih hicri olarak savaşın ilan edildiği tarihi gösteriyor.

Satılan yüzüklerle,

 Ordunun ihtiyacı giderildi.	 Asker ailelerine yardım edildi.	 Hastane ve aşıevleri tesis edildi.
---	---	--

Kaynak: TRT Haber, Dr. Öğr. Üyesi Mithat Atabay

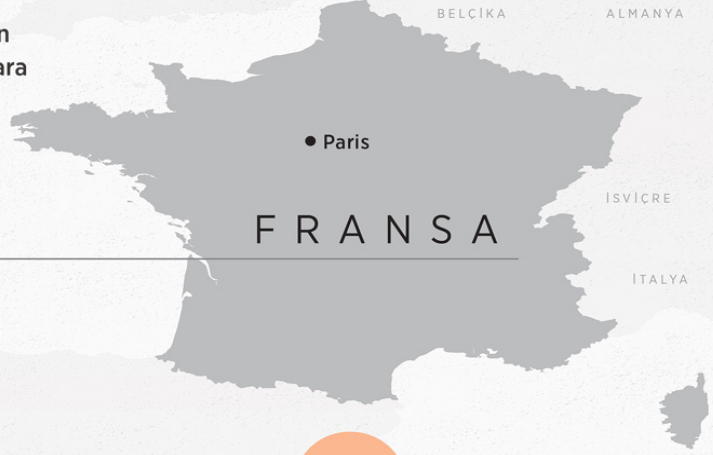
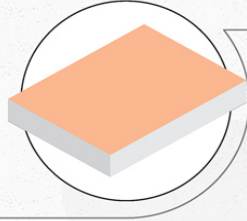
TRT HABER

<https://www.trthaber.com/haber/infografik/savas-yillarinda-orduya-yardim-icin-satilan-yuzukler-cihadiye-556911.html>

Fransa'da İslam karşıtlığı yasalaşma yolunda

Fransa'da Ulusal Mecliste onaylanan "ayrılıkçı" yasa tasarısı, Müslümanlara ve dini derneklere yönelik içerdiği uygulamalarla, İslam karşıtlığı yasal zemin kazanıyor

- 51 maddeden oluşan tasarı, dernek faaliyetlerinden evlilik ve eğitime kadar Müslümanların hayatının her alanını kuşatıyor
- Tasarı, Müslümanları daha da **baskı altında** tutacağı gerekçesiyle **eleştiriliyor**
- Tasarı 30 Mart'tan itibaren **Senato'da görüşülecek**

TASARIYA GÖRE:

- Sosyal medyada bir kişinin hayatını riske atacak şekilde aile, özel ve iş hayatına ilişkin bilgilerini paylaşana 3 yıl hapis ve 45 bin avro para cezası verilecek
- Kamu görevlilerine dini gerekçeyle tehdit, şiddet ve hakaret edenler 5 yıl hapis ve 75 bin avro ile cezalandırılacak
- Dini derneklere yurt dışından 10 bin avro üzerinde bağış yapılması halinde bunun kaynağı açıklanacak, bu kurala uyulmaması halinde 3 bin 750 avro para cezası uygulanacak

- Derneklerin denetimi artacak, bu denetim idari, mali ve faaliyet içeriği alanında olacak
- 3-16 yaş arası çocuklara örgün eğitimi zorunlu kılıyor ancak sağlık veya istisnai durumlar söz konusu olduğunda devletin izniyle evde eğitim seçeneği serbest olacak
- Bir kişiye karşı kin veya nefretin teşvik edildiği cami ve ibadethane 2 ay süreliğine kapatılacak

- Ayrımcılık, nefret, şiddet veya terör eylemlerine teşvik ettiği gerekçesiyle ceza alan kişilerin camilerde ve ibadet yerlerinde bulunması yasaklanabilecek
- Özel okullarda aykırı unsur tespit edilmesi halinde kapanabilecek
- Dini derneklerin 5 yılda bir devlet tarafından "dini niteliğe haiz olduklarının" onaylanması gerekiyor

Tasarıya iktidardaki Cumhuriyet Yürüyüşü Hareketi (**LREM**), Demokrasi Hareketi (**Modem**), Agir Partisi, Demokratlar ve Bağımsızlar Birliği Partisi (**UDI**) **destek verdi**

Aşırı sağcı Ulusal Birlik Partisi (**RN**) ve lideri Marine Le Pen ile merkez sağ Cumhuriyetçiler (**LR**), tasarıya "İslamcılığa" karşı "yumuşak adımlar" içerdiği gerekçesiyle **destek vermedi**

Tasarıya aşırı solcu Boyun Eğmeyen Fransa Hareketi (**LFI**) Müslümanlara karşı olduğu gerekçesiyle **karşı çıktı**

Türkiye, 69 yıldır NATO'nun en kıymetli ve eşsiz müttefiklerinden

Türkiye, NATO'ya katılımının 69'uncu yıl dönümünde NATO misyon ve hareketlerine sürdürülebilir, kapsamlı katkılar sağlamaya devam ediyor

Türkiye, NATO'ya katılımının 69'uncu yıl dönümünde, ittifakın ikinci büyük ordusuna sahip ülke olarak ekonomisi, askeri ve siyasi gücüyle NATO'nun güneydoğu kanadında eşsiz bir müttefik olarak ön plana çıkıyor

NATO ile bağlantılı önemli tesis ve karargahlara ev sahipliği yapan Türkiye, son yıllarda NATO hareketlerine en fazla katkı veren ilk 5 müttefik arasında sayılıyor

TÜRKİYE EŞİZ KATKILAR SUNAN MÜTTEFİK

Türkiye, bulunduğu coğrafyadaki eşsiz konumuyla NATO'nun güneydoğu kanadında İttifak'a çok önemli katkılar sunuyor

PKK, DEAŞ, El Kaide, FETÖ gibi terör örgütleriyle mücadele eden Türkiye, buna ek olarak diğer bir sınıma olan düzensiz göçle mücadelede cephe konumuyla da öne çıkıyor

2021'DE ÖNEMLİ GÖREV

Türkiye, NATO bünyesindeki Çok Yüksek Hazırlık Seviyeli Müsterek Görev Kuvveti'nin (VJTF) kara unsurlarının komutasını 1 Ocak 2021'de bir yıl için devraldı

TÜRKİYE'DEKİ NATO İLE BAĞLANTILI TESİS VE KARARGAHLAR

- NATO Kara Komutanlığına (LANDCOM) ev sahipliği
- NATO Hızlı Konuşlandırılabilir Kolordu Karargâhı
- NATO Balistik Füzeler Savunması mimarisi kapsamında Kürecik'te tespit ve takip radarı
- NATO Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi, Barış İçin Ortaklık Eğitim Merkezi ve Çok Uluslu Deniz Güvenliği Mükemmeliyet Merkezine ev sahipliği

MİSYON VE HAREKATLARA KATKILAR

NATO AWACS uçaklarına havada yakıt ikmali desteği

Konya Hava Üssü'nün NATO AWACS uçaklarının kullanımına sunulması

KFOR Harekatı kapsamında Kosova'da birlik

Hamid Karzai Uluslararası Havalimanı'nın güvenlik ve işletme sorumluluğu

NATO Irak Misyonuna askeri eğitmen-danışman katkısı

Afganistan'daki Kararlı Destek Misyonu kapsamında Kabil'de "Çerçeve Ülke"

17.02.2021

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/22073>

1915 Çanakkale Köprüsü, Avrupa'yı Asya'ya bağlayan otoyol zincirinin en önemli halkası olacak

Marmara Bölgesi'ndeki otoyol projeleriyle bütünlük oluşturacak şekilde yapımına devam edilen köprü, Türkiye sınırları içinde bir kıtadan diğerine geçişte önemli bir işlev görecek

Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Gelibolu
Balıkesir-Savaştepe Otoyolu

1915 Çanakkale Köprüsü'nün yapımı, "kedi yolunun" tamamlanmasının ardından **deniz üstü çalışmalarla devam ediyor**

Özellikle yaz ayları ve resmi tatillerde yaşanan **feribot kuyruklarını azaltması bekleniyor**

Avrupa ülkeleri ile mesafenin kısalmasıyla **turizm sektörünün gelişmesine katkıda bulunacak**

Trakya ve Batı Anadolu'daki sanayi, **ticaret ve hizmet sektörleri daha da ivme kazanacak**

18 MART 2022'DE HİZMETE AÇILMASI PLANLANIYOR

Kulelerin yüksekliği **333 M**

"2X3" şeritle hizmet verecek

Köprü, Malkara-Çanakkale Otoyolu'na bağlanarak **101 kilometrelik güzergahın en önemli parçası** olacak

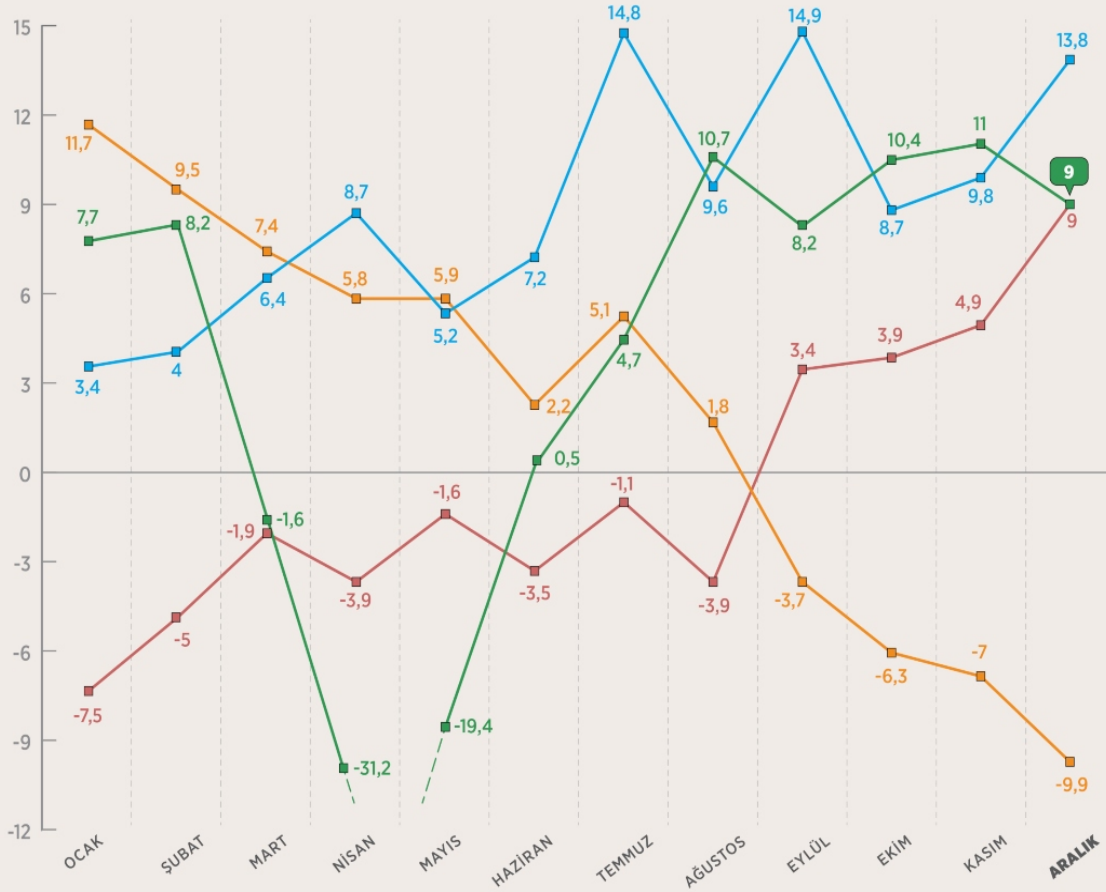
Kulelerin üst kısmı **Seyit Onbaşı'nın Çanakkale Savaşları'nda namluya sürdüğü top mermisini temsil edecek şekilde** yapılacak

Sanayi üretim endeksi arttı

Sanayi üretim endeksi, Aralık 2020'de aylık bazda yüzde 1,3, yıllık bazda yüzde 9 artış gösterdi

● SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİLERİNİN TAKVİM ETKİSİNDEN ARINDIRILMIŞ YILLIK DEĞİŞİM ORANLARI (%)

■ 2017 ■ 2018 ■ 2019 ■ 2020

● YILLIK ORTALAMA (%)

12.02.2021 Kaynak: TÜİK

AA
ANADOLU AJANSI
100 YIL
1920-2020

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/22005>

Paris İklim Anlaşması nedir ve ABD'nin anlaşmaya dönmesi neden önemli?

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56124983>

2016'da yürürlüğe giren anlaşma, iklim değişikliğiyle mücadelede yaklaşık 200 ülkeyi bir araya getirmişti. Paris İklim Anlaşması, küresel sıcaklık artışının sanayi öncesi dönemdekine kıyasla 2 derecenin altında tutulmasını, tercihen 1,5 derecenin hedeflenmesini öngörüyor.

Anlaşmayla her ülke karbon emisyonlarını azaltma hedeflerini kendisi belirliyor. Niyet edilen ulusal katkı (NDC) olarak adlandırılan bu hedeflerin, beş yılda bir gözden geçirilmesi planlanıyor. Zengin ülkelerin, iklim değişikliğine uyum sağlayabilmeleri ve yenilenebilir enerjiye geçmeleri için yoksul ülkelere yardım etmesi öngörülüyor.

Birleşmiş Milletler uzmanları, sıcaklık artışını 1,5 dereceyle sınırlamanın, küçük ada devletlerinin sular altında kalmasını önleyebileceğini söylüyor. Uzmanlar ayrıca bunun milyonlarca insanın aşırı hava olaylarına maruz kalmasını önleyebileceğini ve Kuzey Kutbu'nda yazın buzların erimesini sınırlayacağını belirtiyor.

Eski ABD Başkanı Donald Trump, anlaşmadan çekilme niyetini 2017'de açıklamıştı. Trump, Hindistan ve Çin gibi ülkeler fosil yakıtlar kullanırken ABD'nin karbon salımlarını sınırlamasının adil olmayacağını söylemişti. ABD, 4 Kasım 2020'de anlaşmadan resmen çekildi.

Atmosfere en fazla sera gazı salan ülke olan ABD, anlaşmadan çekilen tek ülke oldu. Yeni yönetim, anlaşmanın koşullarını kabul ettiğine ilişkin bir belge imzaladı. Birleşmiş Milletler'e gönderilen belgeyle ABD, 30 gün içinde anlaşmaya yeniden dahil olmuş olacak.

Başkan Biden, seçim kampanyası döneminde iklim değişikliğiyle mücadele ve anlaşmaya dönüşün ana öncelikleri olacağını açıklamıştı. Biden'ın iklim değişikliği konularındaki özel temsilcisi John Kerry, Twitter mesajında "Biden Amerika'nın itibarını ve kararlılığını yeniden tesis ediyor" dedi ve dünyanın küresel ısınmayla mücadele hedefini büyütmesi çağrısında bulundu.

ABD'nin sürece dahil olması, Kasım'da Glasgow'da yapılacak iklim zirvesinin başarısı için yaşamsal önemde görülüyor. Zirvede Paris Anlaşması'nın gelecekte nasıl uygulanacağına ilişkin kurallara son şeklinin verilmesi bekleniyor. İklim zirvesinde ayrıca taraf ülkelerin 2015'teki karbon emisyonlarını azaltma taahhütlerini güncelleyeceği belirtiliyor.

Gözlemciler, iklim değişikliğiyle mücadele çabalarından bu kadar uzun bir süre uzak duran ABD'nin güvenilirliğini tesis etmek zorunda kalacağına dikkat çekiyor. Bu çabalar, büyük oranda Washington'ın Trump döneminde alınan kararları tersine çevirmesine bağlı olacak.

ABD Başkanı Joe Biden'ın iklim değişikliğiyle mücadele için iddialı hedefleri var: Bunlar arasında ABD'nin karbon salımlarını 2050'ye kadar sıfırlaması da var. Bilim insanları bunun küresel sıcaklık artışının 1,5 dereceyle sınırlandırılması hedefine önemli katkı sağlayacağını söylüyor.

Biden yönetimi ayrıca iklim değişikliğiyle mücadelede ABD'yi yeniden lider ülke olarak konumlandırmak istiyor. Biden, eski dışişleri bakanlarından John Kerry'yi özel temsilci olarak atadı.

Z Kuşağı': Yeni bir kavram çatışmasına doğru

Prof.Dr. Emre Erdoğan-Bilgi Üniversitesi

<https://tr.euronews.com/2021/01/28/z-kusagi-yeni-bir-kavram-catismasına-dogru>

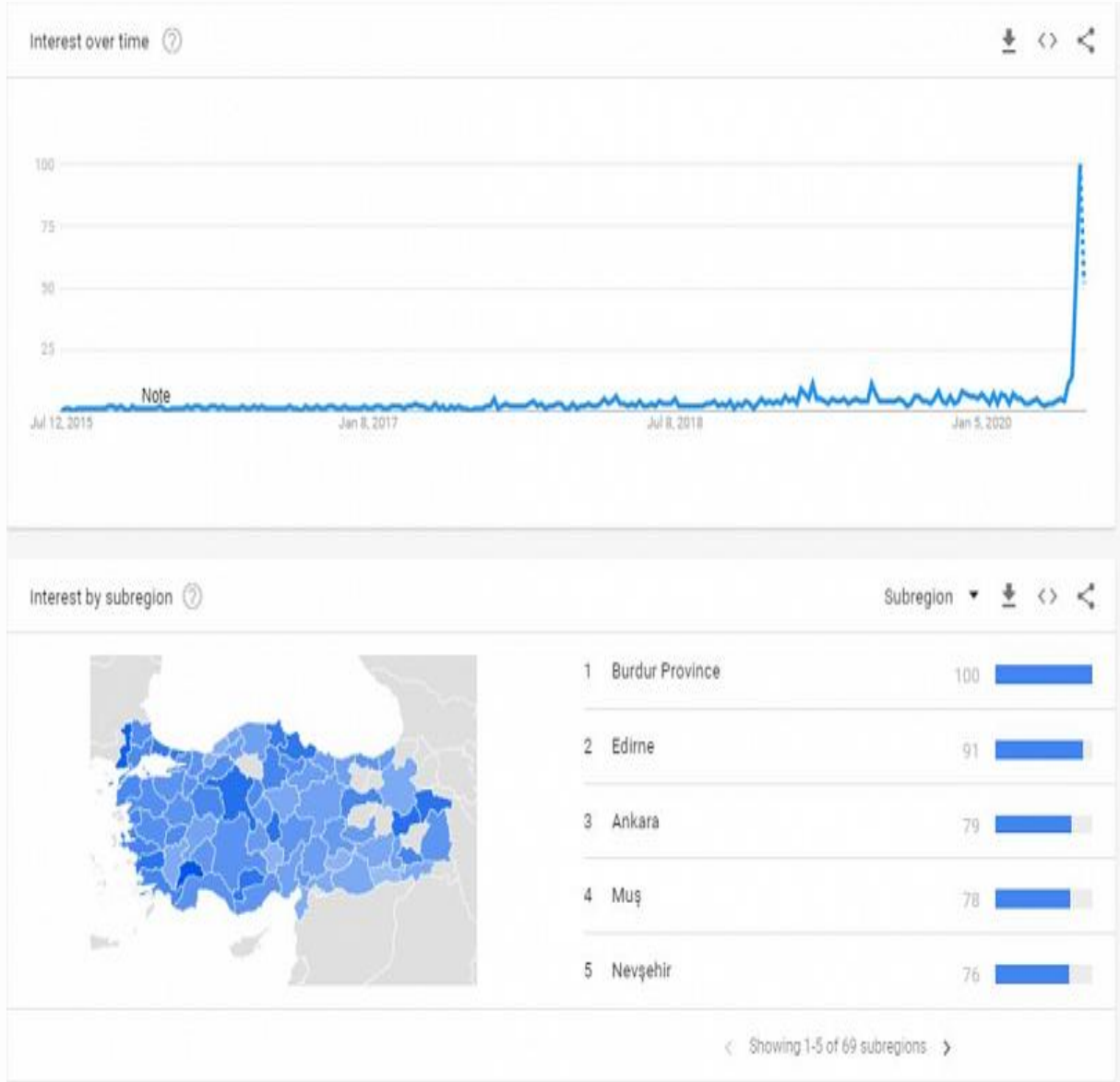
Çoğumuzu evlerimize hapseden ve sosyalliğimizi cep telefonlarımızla sınırlayan pandeminin armağanlarından biri de her türlü sosyal bilim kavramını hızla öğrenmemiz, tartışmamız ve tüketmemiz oldu. Topluma dair tartışmaların bu kadar hızlı gerçekleşmesinin, bir tür “zaman-mekan” sıkışmasına kurban gitmesinin bilimin ilerlemesine ne kadar katkısı olduğu tartışılır. Her türlü bilimin kendi ritüelleri içerisinde yapılması gerektiğine inananlar için bu yoğun gündem olsa olsa kütüphaneye saklı kalmış bazı kavramların “vülgarize” ve “popülerize” edilmesinden öte değil. Nasıl ikinci nesil kahve zincirlerinin yaygınlaşması herkesi kahve gürmesi yapmadan fikir sahibi olmasını sağladıysa; bu tür “fast-food” tartışmalardan kulak dolgunluğu yaratması itibarıyla faydalı sayılabilir.

Kuşak kavramı da bu dönemde hızla önümüze servis edilen, üzerinde fırtınaların koptuğu, toplumsal bölünmelerin pekişmesini sağlayan ve kısa süre sonra unutulacak kavramlardan biri. AK Parti'nin belirli bir yaş grubundan yeterince oy alamadığı iddiası/kanısından yola çıkan bazı stratejistlerin, bu yaş grubuna Z-kuşağı ismi verip, bu kuşağa ulaşmak için yol haritası geliştirmeleri tartışmayı tetikledi. Sayılarının 7 milyona ulaştığı öne sürülen bu “oy deposu” tabii ki bütün partiler için çok cazip olmalı ki ana muhalefet partisi de bu kuşağa parti meclisinde yer vermeye karar verdiğini açıkladı.

Bu arada biz de Z-kuşağının aslında MHP ve İYİ Parti'ye yakın durduğunu da öğrendik. Tek bir oyun altın kıymetinde olduğu aşırı kutuplaşma çağında bu kadar büyüklükteki bir “seçmen kitlesi”, her siyasetçinin rüyasına girecek kadar cazip, hele kalbini kazanmanın yolları da kişisel gelişim kitaplarında yazıyorsa.

Var olup olmadığını bilmediğimiz Z-kuşağı siyaseten bu kadar cazip hale gelince, onu daha yakından tanımak için harcanan çabanın da hacmi arttı. Aşağıda yer alan grafik, Google'da yapılan “z kuşağı” aramalarının son bir ayda nasıl sıçradığını gösteriyor, önceki beş yıl boyunca kimse konuyu merak etmemiş bile.

Google'da Z kuşağı aramaları Ekran görüntüsü

Talep bu kadar artınca, arz da kendisini göstermeye başladı ve biz bir hafta içerisinde bu kuşağın hangi yıllar arasında doğduğunu, hangi kişilik özelliklerine sahip olduğunu, nerelerde yaşadığını ve ne yiyip içtiğini de öğrenebildik. Anladığımız kadarıyla 2000 sonrası doğan herkes Z-kuşağının bir mensubu, duygusal zeka sahibi, “doğayı, insanları, kitapları, gezegenleri, kısacası yaşamın tüm unsurlarını önemseyen”, maddi dünyaları kuvvetli, “kavga etmeyen ama susarak ilgisiz ilgisiz bakan”, “özgürlüklerine ve bağımsız olmaya oldukça düşkün”, siyasetle ilgilenmeyen ve otoriter, milliyetçi ve Atatürkçü bir lider isteyen bir kuşaktan bahsediyoruz.

Bu kuşağın toplam Türkiye nüfusu içerisindeki oranı %29, Şanlıurfa’da %50, Şırnak’ta %48, Ağrı, Muş ve Siirt’te %46. 4.5 milyonu İstanbul’da, 1.5 milyonu Ankara’da, 1’er milyonu da İzmir ve Şanlıurfa’da yaşıyor. Ayrıca soslardan krema, soya, barbekü ve beşamel soslarını; aperatiflerden de çiğ köfteyi tercih etmekte, tatlı olarak waffle ve künefe seviyorlar.

Eğer hala aklınız karışmadıysa, bu kuşağın “beş çocuklu evlerde ilgisiz büyümemiş”, “ebeveynlerin ilgiyle proje olarak yetiştirmiş olduğu” “Varlığını Türk varlığına armağan etmeyen” bireyler olduğunu da ekleyelim ki, Bektaşî fıkrasında söylendiği gibi “yoksun diyeceksin de, dilin varmıyor!” diyebilelim. Haksızlık etmeyelim, bu konuya magazin ötesinde akademik olarak yaklaşan, kavramları sorgulayan ve en önemlisi eldeki verilerin bu kadar da “homojen” bir resim çizmediği söyleyen kişiler de oldu, gençlik içindeki farklı grupların varlığını vurgulamayı tercih ettiler, bu yüzden de sesleri çok fazla duyulmadı.

İki noktayı özellikle belirtmek gerekiyor, birincisi ülkemizde uzun sayılabilecek bir süredir gelişen bir gençlik çalışmaları disiplini bulunuyor ve bu disiplin “kuşak” deyip geçtiğimiz bu çok kalabalık “kitleyi” anlayabilmek ve onun içerisindeki çoğulluğun farkına varabilmek için olanaklar sunuyor. Sadece son üç yılda yürütülen “Türkiye’de Gençlerin İyi Olma Hali”, “Gençler Konuşuyor: Gençlerin Gözünden Dindar-Seküler Kutuplaşma”; “Next-Generation-Türkiye: Gençlerin Sesini Dinlemek” ve “Türkiye’de Gençlerin Güvencesizliği: Çalışma, Geçim ve Yaşam Algısı” yaklaşık 25 yıldır sürdürülen ve “Türk Gençliği’98: Suskun Kitle Büyüteç Altında” ile başlayan saha çalışmalarının ve bir tartışma geleneğinin izlerini taşıyor ve basit bir “kalıpyargı” üretmekten çok daha fazla işlev görebiliyor, eğer anlamak isterseniz.

İkinci olarak “Z-kuşağı” söyleminin yaslandığı “kuşak sosyolojisi” tek kalemde silinebilecek kadar basit bir ayırım olmaktan çok uzaktır. Büyük sosyal bilimci Mannheim’ın 1928’te ortaya attığı “Kuşaklar Sorunu”, tarihsel-toplumsal bir sürecin nesnesi olan ve benzer deneyimlerin biçimlediği “yaş grupları” kavramına dayanır, o da sadece ekonomik ve toplumsal koşulların belirlediği “sınıf” tanımından farklıdır. Mannheim’a ve onun takipçilerine göre bir bireyin “duygu, düşünce ve davranışlarını” onun içinde bulunduğu “kuşak konumu” belirler, gençlik döneminde yaşanan (15-25 yaş arası diyelim) deneyimler ve şahit olunan tarihsel anlar, bireyin kaç yaşında olursa olsun içinde yaşadığı dünyayı yorumlamasına biçim verir. Gençlik döneminin objektif koşulları -ekonomik büyüme, eğitim ve iş olanakları, siyasal krizler vs.- bireyin “dünya böyle bir yerdir” genellemesini yapabilmesini sağlarken, kendisini içinde bulduğunu tarihsel gelişmeler de -dünya savaşları, Soğuk Savaş, 1968, Gezi Protestoları- onun yaşlılarıyla paylaştığı ortak deneyim olarak büyük bir payda yaratır. Bir açıdan bireysel olarak benzersizken; objektif koşullar ve tarih de diğerleriyle benzeşmesine yol açar ve bir anlamda da kuşaklar arası farklılıklar toplumsal değişimin anahtarını oluştururlar.

Peki, bizim içinde bulunduğumuz objektif koşullar ve tarihsel deneyimler, bu kadar büyük bir “kitleyi” tek bir sıfat altında toplamaya yetiyor mu? Başka bir deyişte bireysel benzersizliğimizi geniş bir potada eritip, sınıf, milliyet ve benzeri bütün kimliklerden soyunup tek bir kimliğe, “Z-kuşağı” sıfatı altında adlandırmamıza yetecek kadar büyük bir değişim içinde miyiz? Esas yanıtlanması gereken soru bu... “Z-kuşağı” adını rahatlıkla kullananların bu kuşağın ortak paydasının “teknoloji” olduğunu söylüyorlar, teknoloji -siz buna İnternet de diyebilirsiniz- bu gençlerin yaşam biçimlerini ve dünyayı yorumlamalarını kökten etkiliyor, bu doğru.

Ama teknoloji kullanımı Mannheimcı anlamda aradığımız tarihsel an mı ve bütün sayılan sınıfsal, etnik ya da milliyete dayalı farklılıkları sifra indirgeyecek kadar kuvvetli mi? Yoksa bu faktörler teknolojiyi nasıl deneyimlediğimizi etkiliyor olabilir mi? Başka bir deyişle, tek bir teknolojiden mi yoksa teknolojilerden mi bahsediyoruz? Bana kalsa Gezi Protestoları ya Koronavirüs salgını tarihsel an olarak çok da büyük bir ortak paydayı oluşturabilir, her ne kadar sınıfsallıktan başlayan birçok faktöre bağlı olarak salgın ve karantina dönemini nasıl

geçirdiğimizi belirliyor olsa da. Örneğin, “Koronavirüs sosyal medyanın önemi arttırdı ve eğitim bile “online” oldu” mu? Bireylerin mebzul miktarda bulunan “online” içeriğe erişebilmesi bir “yapabilirlik” meselesi değil mi? Beyaz yakalı bir ailenin elinde her tür erişim cihazı olan “proje çocuğu” ile yoksul bir ailenin kardeşlerine bakmak zorunda kalan genç kızının erişimleri aynı derecede mi, aynı biçimde mi? Maaşı düzenli ödenmekte olan bir genç Z-kuşak mensubunun sosyal medya performansı, ücretsiz izine çıkarılmış enformel sektörde istihdam edilen bir başka genç ile aynı mı? Bu örnekleri çoklaştırabiliriz ve aslında tek bir tarihsel bir anı bile nasıl farklı deneyimlediğimizi görebiliriz. Öyleyse, farklılıkların bu kadar çok olduğu bir dönemde, elimizde sağlam bir veri olmadan genellemeler yapmak, muhayyel ve ithal bir kuşak tanımının peşinde koşmak, toplumu anlamak çabamızı ileriye değil geriye götürür ve indirgemecilik havuzunda boğulmamıza yol açar.

Son olarak özellikle de üzerinde durmamız gereken bir şey, bu kuşak ayrımlarının ithalliği... Bol bol kullanılan X-Y-Millennium-Z-Alfa gibi ayrımlar genellikle ABD’de ve az sayıda Batı ülkesinde yürütülen çalışmalara dayanıyor. Oysa her ülkenin objektif koşulları tarih içerisinde farklılaşabilir ve en önemlisi her coğrafya kendi kuşak anlarının arayışında olabilir. Her ne kadar küreselleşme dünya tarihinde hiç olmadığı kadar toplumların benzeşmesine yol açmış olsa da, hem toplumlararası hem de toplumiçi eşitsizliklerin de küreselleşmeyle pekiştiğini hatırlayalım. Böyle bir durumda, her toplumun kendi kuşak anlarına ve kuşak adlandırmalarına sahip olması şaşırtıcı olmaz. Dolayısıyla “Z-kuşağından” oy devşirmek için çıkacağız yolculuk, ufak bir mahallenin sınırlarında sonlanabilir, dikkatli olmak lazım.

21'inci yüzyılın sömürgecilik yöntemi: Veri transferi

Esra Sayın

<https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/21inci-yuzyilin-somurgecilik-yontemi-veri-transferi-557805.html>

İlk bilgisayarların ortaya çıkışının üstünden yaklaşık 70 yıl geçti. İnternetle birlikte sayısız veri dolaşıma girdi. Çevrim içi mecralarda bu veriler toplanıyor, işleniyor ve siz gönüllü olmasanız dahi paylaşılabilir. Birçok kişi, kişisel veya hassas verilerinin neler olduğu, veri sömürüsü kavramı ve kişisel verilerin nasıl işlendiği konusunda habersiz. Kişisel verilerinin ne olduğunu bilmeyen bir birey, gözetlendiğinin de farkında olmuyor. Oysa artık alışveriş eğiliminden sağlık bilgisine, politik tutumdan kişilerin arkadaşlarıyla yaptığı çevrim içi her hareket veri analistleri tarafından öğrenilebiliyor.

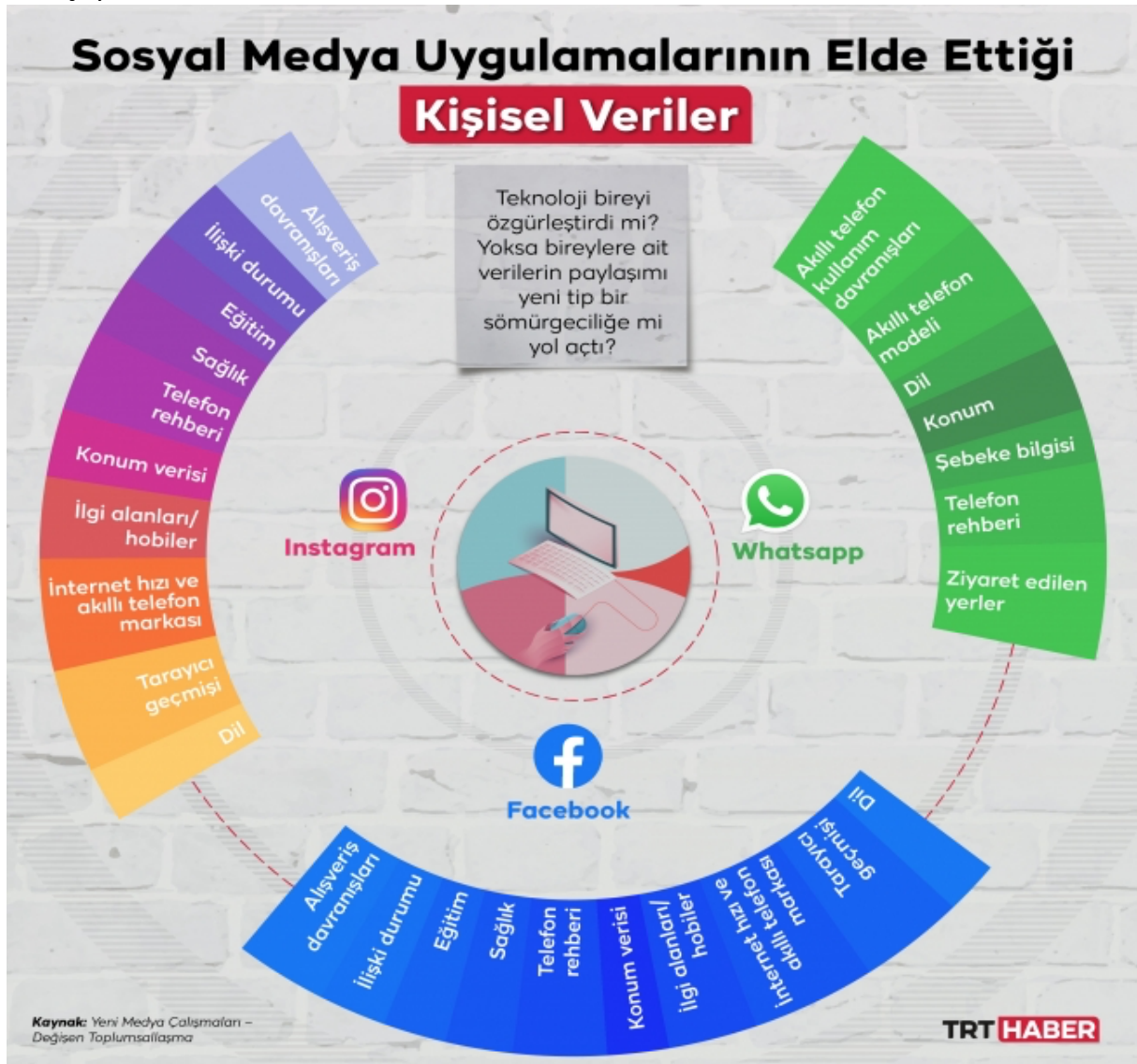
Uşak Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Medya ve İletişim Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Tüba Karahisar ile Munzur Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Celal Hayır, yeni medyaya ilişkin yazdıkları kitapta veri sömürgeciliği üzerine kapsamlı bir araştırma yaptı. Tüba Karahisar, veri sömürgeciliği ve tehlikelerini TRT Haber'e anlattı.

"Sosyal platformlara baktığımızda hepsine üyelik ücretsiz ve gerçek kişi olarak üye olmamız bekleniyor. Yani anonim olarak üye olmamızı kabul etmiyorlar. Neden olabilir? Ayrıca bu uygulamalar bizden tuttuğumuz takımdan dini görüşümüze, mezun olduğumuz okullardan beğendiğimiz filmlere kadar bilgi vermemizi istiyor. Çevrim içi olmamızla birlikte bilgilerimiz bu platformlarca toplanıp, işleniyor. Çoğu kişi gönüllü olarak ya da farkında bile olmadan bu

bilgileri kimi kuruluşların hizmetine sunuyor. Kuruluşlar ise artık neyi beğendiğimiz, ne satın almak istediğimiz hakkında uzmanlaştı. Veri madenciliği aracılığıyla verilerimiz, alınıp satılıp, işlenebilir hale geldi. Veri, ekonomik bir mal... Kuruluşlar, parça parça bilgi kümelerini bir araya getirerek anlamlı ilişkiler kurar ve buna uygun pazarlama stratejileri geliştirir. Eskiden sadece yaşa, cinsiyete vb. basit bölümlendirmeler yapılırken veri madenciliği ile bu bölümlendirmeler çok çeşitlendi ve bireyselleşti. Telefonlara yüklenen uygulamalar aslında çoğu bilgileri kurulmadan önce izin alarak bizlerden istiyor. Ancak bir kısmımız önemsemediğimiz için bir kısmımız da uygulamayı kullanabilmek için izin vermek durumunda kalıyor.

Yine sosyal medya platformları hakkımızda ne kadar bilgi varsa paylaşmamızı teşvik ediyor. Instagram, Facebook gibi uygulamalarda 'beğeni' butonu insanların "sevilme ve takdir edilme" ihtiyacına hizmet ediyor. İnsan psikolojisinin en ince noktası yakalanmış bu buton ile. Çoğu kişi, beğeni aldıkça mutlu oluyor ve mutlu oldukça yeni fotoğraflar paylaşabiliyor bu fotoğrafların ya da paylaşımların mahrem olup olmadığına dikkat etmeden. Bir müddet sonra bu sarmalın içine giren kişi bağımlı da olabiliyor. Beğeni duygusu o kadar ağır basıyor ki gönüllü köleliğe dönüşüyor."

[Grafik: TRT Haber Hafize Yurt]

"Artık nasıl ürettiğimizden çok neyi nasıl tükettiğimiz kontrol ediliyor. Sistem, tamamen tüketim üzerine odaklanmış durumda. Tükettiğiniz ölçüde sizi 'var' gösteriyor. Bireyler bir şeyler satın aldıkça daha çok satın alabilmesi için çevrim içi hedefleme yöntemi ile beğenileri yönünde mesajlar, reklamlar karşısında çıkarılıyor. Dolayısıyla bu yeni pazarlama şekli günümüzün sömürgecilik şekli denilebilir. İddialı bir cümle olacak ama şirketlerin varoluş sebepleri bizim verilerimiz. Çünkü şirketlerin analistlerine büyük veriyi çoğaltarak mütemadiyen enformasyon sağlıyoruz ve pazarlamacıların işini kolaylaştırıyoruz. Bir düşünelim alışveriş davranışlarımızı, eğitim durumumuzu, sağlık bilgilerimizi, ilgi alanlarımızı, tarayıcı geçmişimizi, hobilerimizi, satın aldığımız ürünleri ve hangi sıklıkta neyi aldığımızı bilenler bundan tabii ki kazanç elde edeceklerdir. Böylece reklamcıların hedef kitlesi oluşmakta, tüketici profilini rahatlıkla oluşturabilmektedirler. Dijital teknolojiyi kontrol eden şirketler (Google, Facebook, Microsoft vb.) gittikçe zenginleşiyor. Kontrol eden kazanır."

Kitap Tavsiyesi

Zehirli egoların ülkesinde bu kitabı yazarken kafamda tek gaye vardı. İstedim ki okur yakın tarihin filtresiz gerçeklerini birinci ağızdan öğrenirken hepimizi silindir gibi ezip geçen sistemin akli, zekayı, yeteneği, beceriyi yok sayan vasatlığına kendi varlığıyla direnç geliştirmenin yollarını yine kendi içinde bulabilsin.

Abartılı hassasiyetlerin topraklarında var olmaya çalışırken ortalama hayatlara mahkum bugünkü gençliğin yılgın neferisin. Gençsin ama gençliğini hissedemiyorsun. Umutlarını çalıyorlar, çaresizce seyrediyorsun. Düzen hepimize had bildiriyor çünkü.

"Sesini çıkarma, konuşma, hayal kurma, farklı düşünme, düşünüyorsan da kendine sakla!" diyor. Buna itirazım var benim.

Birey olmak zorundasın. Kimse seni kurtarmayacak. Kimse sana mahkumiyetlerinin yalan olduğunu göstermeyecek. Uyanacaksın. Başka yolu yok.

Kimse özgürlüğün mavisini elimizden alamaz. Hiçbir güç, hiçbir kudret, hiçbir otorite insandan daha üstün değil. Yeter ki insan kendi gücünün farkına varabilsin.

Sizi özgürlüğe davet ediyorum bu kitapta. Özgürleşmeden mutlu olamayız çünkü. Ezene direnemeyiz. Kendi dünyana döneceksin arkadaş, kaybettiğin özgürlüğü bulup çıkaracaksın.

Motorları maviliklere süreceğin güne kendi emeğinle ulaşacaksın.

Sonrası umut.